

 Naturvernforbundet

GREENPEACE

Equinor Energy AS
Forusbeen 50 NO-4035
STAVANGER

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep, 0033 Oslo

02.05.2022

Innspill til PUD II Konsekvensutredning på Wisting

Naturvernforbundet, Natur og Ungdom, Greenpeace, WWF, BirdLife Norge og NSR - Norgga Sámiid Riikkasearvi sender herved vårt høringsinnspill i forbindelse med Equinors PUD II Konsekvensutredning på Wisting.

Innholdsfortegnelse

Innspill til Equinors PUD II Konsekvensutredning på Wisting	1
1. Sammendrag	2
Oppsummering av våre viktigste innspill:	3
2. Klimakonsekvenser ved utbygging av Wisting	4
3. Økonomi, ringvirkninger og finansiell klimarisiko	6
Samfunnsøkonomi og finansiell klimarisiko	6
Kommentarer til kapittel 8, samfunnsmessige konsekvenser	6
4. Miljørisiko og oljevernberedskap	10
Om Sårbare og Verdifulle Områder (SVO).....	10
Kommentarer til kapittel 4 Miljøkonsekvenser og avbøtende tiltak	11
Kommentarer til kapittel 6, Utsiktede utslipp, deteksjon og oljevernberedskap	14
Svakheter og mangler i utredningen knyttet til oljevernberedskap	17
5. Elektrifisering med kraft fra land.....	21
Elektrifisering av petroleumsaktivitet er feil prioritering av fornybar energi	21
Krafttilgangen avhenger av inngrep i reindriftsområder og kan ikke tas for gitt.....	23
Status for 420 kV-linje fra Skaidi til Hammerfest	23
Konsekvenser for samisk reindrift.....	24
6. Konklusjon	25
7. Kilder og referanser:.....	26

1. Sammendrag

Oljefeltet Wisting er planlagt å stå ferdig i 2028 og vil produsere olje i flere tiår fremover. Dersom utbyggingen blir godkjent vil oljen som eksporteres til utlandet stå for 200 millioner tonn CO₂ i klimagassutslipp. Det tilsvarer rundt 50 kullkraftverk årlig. Samtidig skal verden halvere sine klimautslipp innen 2030 og innen 2050 skal vi være i netto null. Klimaendringer og tap av natur er i ferd med å true livsgrunnlaget vårt. Dersom vi skal unngå katastrofale klimaendringer er det ikke lenger rom for å bygge ut nye oljefelt.

Wisting planlegges også utbygd i et sårbart, arktisk havområde, midt i sjøfuglenes rike. Ved en oljeutblåsning er det risiko for at oljen treffer flere områder som er definert som Særlig Verdifulle og Sårbare Områder (SVO), deriblant iskantsonen, polarfronten og Bjørnøya. Wistingfeltet er også lokalisert i et område som er svært viktig for flere kritisk truede sjøfuglbestander. Ifølge underlagsrapporten fra NINA er sjøfuglene mest sårbare fra februar-september under hekketiden og under svømmetrekket forbi Wistingfeltet, men området er også et viktig oppvekst- og overvintringsområde på høsten og vinteren.

Dersom Wistingfeltet blir godkjent utbygd blir det trolig verdens nordligste oljefelt, hele 300 km fra land. Det finnes ingen tidligere erfaring med oljeproduksjon i dette området. Dette skaper helt nye utfordringer med tanke på logistikk, vanskelige værforhold og ikke minst HMS. De klimatiske forholdene og den lange avstanden til land gjør at oljevernberedskapen er begrenset dersom det skulle skje en ulykke.

Oljefeltet Wisting er med andre ord et risikofylt prosjekt som kan føre til store konsekvenser for klima og sårbar natur. Samtidig er de lokale ringvirkningene minimale og prosjektet risikerer å bli et tapsprosjekt for den norske staten. I tillegg innebærer elektrifisering med kraft fra land en gal prioritering av fornybar energi og unødvendige inngrep i reindriftsområder. De undertegnede organisasjonene er derfor svært kritiske til utbyggingen og mener at prosjektet bør skrinlegges.

Dersom Equinor likevel ønsker å sende inn en søknad om plan for utbygging og drift (PUD) på Wistingfeltet er det svært viktig at det blir gjort grundige vurderinger av alle konsekvenser. Dessverre har vi i vår gjennomgang identifisert en rekke svakheter og mangler som vi mener burde vært utredet grundigere. For oss virker utredningen som et hastverksarbeid for å rekke å sende inn søknad på PUD innen 2022, og at det i den forbindelse er tatt en rekke lettvinde snarveier. De undertegnede organisasjonene mener det bør gjennomføres en ny og grundigere konsekvensutredning før søknad om PUD kan sendes til politisk behandling.

Oppsummering av våre viktigste innspill:

- Høyesteretts dom i klimasøksmålet konkluderer med at myndighetene plikter å gjøre klimavurderinger før PUD godkjennes. Ifølge utredningen fra NIM innebærer dette at klimavirkningen av eksporterte forbrenningsutslipp skal utredes på PUD-stadiet. Det er derfor svært kritikkverdig at Equinor ikke har utredet hvorvidt en godkjenning av Wisting-feltet er i tråd med 1,5-gradersmålet. Dette må gjennomføres før en eventuell søknad om PUD kan behandles videre.
- Vi kan heller ikke se at det har blitt gjort vurderinger av finansiell klimarisiko. Dette bør gjennomføres i tråd med regjeringens oppdaterte veileder for PUD/PAD, i den foreslåtte tilleggsmeldingen til Energimeldingen. Våre egne beregninger viser at lønnsomheten på Wisting-feltet i to ulike 1,5-graders scenarioer ender opp med tap for staten når man inkluderer letetekstnadene. I det verste scenarioet kan staten ende opp med et tap på 20,8 milliarder kroner. Den svært lukrative oljeskattepakken bidrar til at staten tar 98 prosent av risikoen ved utbyggingen.
- De undertegnede organisasjonene mener det er svært bekymringsfullt at konsekvensutredningen mangler en helhetlig og detaljert plan for beredskapen. Dette bør presenteres før en eventuell PUD søknad kan behandles videre.
- De undertegnede organisasjonene stiller også spørsmålsteget til den valgte utbyggingsløsningen hvor det legges opp til å lagre store mengder olje på

plattformen samt lossing av olje til skytteltanker, da dette vil utgjøre en alvorlig tilleggsrisiko dersom det skulle skje en ulykke.

- Samtidig har vi også identifisert en rekke alvorlige svakheter og mangler i miljørisiko- og beredskapsanalysen. Disse er oppsummert i tabell på side 19. De undertegnede organisasjonene mener det bør gjennomføres en ny og grundigere analyse før PUD kan behandles videre.
- I definisjonen av SVO iskantsonen har Equinor lagt til grunn en isfrekvens på 15%, til tross for at det ikke finnes noe faglig belegg for dette. Den faglig korrekte definisjonen av SVO iskantsonen med 0,5% isfrekvens bør derfor legges til grunn i utredningsarbeidet knyttet til miljørisiko og overlapp med naturverdiene i SVO iskantsonen. I tillegg bør det utredes hvor ofte det er risiko for overlapp mellom influensområdet til Wisting ved en oljeutblåsning og SVO iskantsonen dersom vi når klimamålet og unngår mer enn 1,5-2 graders oppvarming.
- De undertegnede organisasjonene er også kritiske til en utbyggingsløsning med kraft fra land og mener det er oppsiktsvekkende at Equinor ikke har utredet de samfunnsmessige konsekvensene av å elektrifisere Wisting. Vi mener det er en stor svakhet at det ikke har blitt gjort noen beregninger verken på hvordan en elektrifisering vil påvirke strømprisen i Finnmark, hvordan det vil påvirke lokalt næringsliv, presset fra kraftutbygginger på natur og reindrift eller planer om næringsutvikling. Dette bør utredes grundig før prosjektet går videre til en eventuell politisk behandling.
- Avslutningsvis mener vi at PUD på Wisting ikke kan godkjennes før det har blitt gjennomført vurderinger av den samlede belastningen av inngrep for de berørte reinbeitedistriktene. Behandlingen av PUD må også settes på vent til det er rettslig avklart om bygging av Statnett sin 420 kV kraftledning fra Skaidi til Hammerfest er forenlig med samenes urfolksrettigheter. Her må man lære av Fosen-dommen og ikke selge skinnen før bjørnen er skutt.

2. Klimakonsekvenser ved utbygging av Wisting

Wisting er et relativt sett stort oljefelt. Ifølge Equinor er Wisting-feltet beregnet til 78 mill. standard kubikkmeter (Sm³), det vil si ca 500 millioner fat oljeekvivalenter (KU 2022:8). Omregnet til CO₂-utslipp ved forbrenning tilsvarer petroleumen i Wisting-feltet 200 millioner tonn CO₂ i klimagassutslipp. Det er omtrent 4 ganger Norges årlige samlede klimagassutslipp.

Både Det internasjonale energibyrådet (IEA) og FNs klimapanel er tydelige på at en godkjenning av Wisting ikke er i tråd med Parisavtalens mål om å begrense den globale oppvarmingen til maksimalt 1,5 grader, sammenlignet med førindustriell tid. I rapporten *Net Zero by 2050 A Roadmap for the Global Energy Sector* (2021) skriver IEA at godkjenning av nye olje- og gassfelt etter 2021 ikke behøves i et 1,5-graders scenario. Sagt på en annen måte betyr dette at godkjenning av nye felt etter 2021 vil bryte med 1,5-gradersmålet.

Dette budskapet står i sterk kontrast til kapittel 2.8 *Klimamål* i konsekvensutredningen. Her nevnes ikke Parisavtalens klimamål i det hele tatt. Her refereres det kun til næringens egne klimamål om å kutte 40 prosent av absolutte utslipp innen 2030, og så videre redusere utslippene til nærmere null innen 2050, samt mål for karbonintensiteten for produksjonen ved Wisting. Her vil organisasjonene påpeke at det er kritikkverdig at man i KUen refererer til et utdatert klimamål satt av næringen i 2020. Senere samme år påla Stortinget oljenæringen å kutte med 50 prosent innen 2030.

Mer kritikkverdig er det at det ikke foreligger noen utredninger av om en godkjenning av Wisting-feltet er i tråd med 1,5-gradersmålet. Høyesteretts dom i klimasøksmålet konkluderer med at myndighetene plikter å gjøre klimavurderinger før PUD godkjennes. Dette følger ikke direkte av petroleumsloven, men Høyesterett understreket i dommen at Grunnlovens § 112 pålegger myndighetene denne plikten. Dette stadfestes også av Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) i utredningen, *Grunnloven § 112 og plan for utbygging og drift av petroleumsforekomster* som ble levert til Olje- og energidepartementet 18.03.22. I sammendraget av utredningen står det: *“NIM mener petroleumsloven § 4-2 tolket i lys av Grl. § 112 annet ledd krever at klimavirkningen av eksporterte forbrenningsutslipp konsekvensutredes på PUD-stadiet”*.

I høringsrunden av programmet for konsekvensutredningen ble det i Greenpeace Norge sitt innspill påpekt at det ikke var planlagt å konsekvensutrede eksporterte utslipp. At dette innspillet ikke ble tatt til etterretning sees av miljøorganisasjonene på som et direkte brudd på Høyesteretts dom, og de nye utredningskravene som følger med den.

Ansvar for den manglende oppfølgingen av Høyesteretts dom i klimasøksmålet må likevel først og fremst legges på staten. I Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021) annonserte regjeringen at de vil oppdatere PUD-/PAD-veilederen med krav om kvalitativ stresstesting mot finansiell klimarisiko i et 1,5-gradersscenario. Regjeringen skriver også at *“Departementet vil følge opp dommen gjennom å foreta en vurdering av klimavirkninger av produksjons- og forbrenningsutslipp ved behandlingen av alle nye utbyggingsplaner (PUD)”*.

Miljøorganisasjonene mener, i likhet med NIM, at vurderingen av klimavirkninger av produksjons- og forbrenningsutslipp også må inkluderes i en oppdatert PUD-/PAD-veileder. Siden kravet om klimautredninger ble rettskraftig i det dommen ble lagt frem, gjelder dette også for Wisting-feltet. Etter at regjeringen har fått oppdatert PUD-/PAD-veilederen må rettighetshaverne til Wisting derfor sende ut en oppdatert konsekvensutredning på høring hvor også klimautredningene er inkludert.

I en ny konsekvensutredning må også den finansielle klimarisikoen utredes i tråd med den oppdaterte PUD-/PAD-veilederen fra regjeringen. Under følger en gjennomgang av Wistings klimarisiko, utført av WWF. Den viser at Wisting innebærer en uakseptabel klimarisiko.

3. Økonomi, ringvirkninger og finansiell klimarisiko

Samfunnsøkonomi og finansiell klimarisiko

I konsekvensutredningen for Wisting oppgir Equinor at forventet lønnsomhet før skatt er på 40 mrd 2021-kroner, der 26,4 mrd. kroner tilfaller staten, mens 13,5 mrd. går til selskapene. WWF har benyttet data fra Rystad energy for å beregne lønnsomheten til Wisting i ulike klimascenarioer. Dersom man legger IEA sitt NZE-scenario til grunn faller lønnsomheten til om lag fem milliarder før skatt, der staten vil sitte igjen med 158 millioner kroner, mens Equinor får en gevinst på 4,8 milliarder. Inkluderer man i tillegg de allerede påløpte kostnadene knyttet til leting vil staten sitte igjen med et samlet tap på 2,4 milliarder kroner, mens Equinor kan ta ut en gevinst på litt over 3,8 milliarder kroner.

Vi har også testet lønnsomheten til Wisting opp mot Rystad Energy sitt 1,5-graders scenario som har en enda lavere oljepris enn IEA sitt NZE-scenario. I dette tilfellet ender Wisting opp med en negativ nåverdi før skatt på 18,5 milliarder kroner der Equinor påføres et tap på 360 millioner kroner, mens staten taper 18,2 milliarder. Dette innebærer at staten tar 98 prosent av tapet. Inkluderer man letekostnadene i tillegg vil statens tap ligge på 20,8 milliarder kroner.

Grunnen til denne skjevheten mellom staten og selskapenes tap skyldes i stor grad oljeskattepakken som ble vedtatt av Stortinget i 2020, der partiene godkjente såpass lønnsomme skattefordeler at det kan karakteriseres som subsidier. Beregningene for Wisting viser at hele klimarisikoen veltes over på myndighetene, mens Equinor slipper så å si unna hele prisrisikoen.

Organisasjonene forventer at Equinor legger fram en grundig sensitivetsanalyse av Wistingfeltet som også illustrerer myndighetenes klimarisiko med tanke på den lukrative skattepakken som nå er innført. En slik sensitivetsanalyse må også gå i dybden på risiko for kostnadssprekker, gitt at alle utbyggingene som har kommet i Barentshavet så langt har blitt mye dyrere enn forventet.

Kommentarer til kapittel 8, samfunnsmessige konsekvenser

Selskapet KPB har utført ringvirkningsanalysen Utbygging og drift av Wisting – samfunnsmessige konsekvenser, på oppdrag fra Equinor. Denne analysen danner grunnlaget for konsekvensutredningens kapittel 8, Samfunnsmessige konsekvenser. På oppdrag fra Greenpeace, Naturvernforbundet og Natur og Ungdom har analyseselskapet Vista Analyse gjennomført en uavhengig gjennomgang av KPBs rapport og Equinors bruk av den. Den uavhengige gjennomgangen belyser en rekke svakheter i Equinors fremstilling av de samfunnsmessige ringvirkningene av Wisting-prosjektet (Vistas analyse ligger vedlagt). Vi vil nedenfor gå gjennom disse.

Det er sannsynlig at Wisting ikke skaper en eneste arbeidsplass i Nord-Norge

Konsekvensutredningen inneholder en større del om sysselsettingsvirkninger fra utbyggingen og driften av feltet, som estimerer at utbyggingen vil kunne skape 28 000 årsverk i norsk økonomi. Disse tallene er allerede kommunisert i ulike medier med store oppslag. Ordet “skaper” antyder at prosjektet fører til at ytterligere 28 000 mennesker, over en syv års periode, er sysselsatt. Det er en feilaktig fremstilling, og en vanlig misforståelse av ringvirkningsanalyser. I virkeligheten blir arbeidsplasser bare skapt dersom arbeidskraft er tilgjengelig og ikke opptatt med annet arbeid. Siden det normalt er kamp om arbeidskraften, er det ikke normalt at et prosjekt skaper arbeidsplasser. Derfor er det viktig å presisere at ringvirkningsanalysen viser hvordan et prosjekt *opprettholder og understøtter* arbeidsplasser, mens «skaper» må settes i anførselstegn. KPB demonstrerer at de vet at dette på side 26:

“Det understrekes at vanligvis er verken de direkte eller de indirekte årsverkene nyskapt sysselsetting. De fleste av aktørene i utbyggingsfasen vil allerede være ansatt på norske offshoreverft, i verkstedindustri, i transportvirksomhet, i borevirksomhet, i forretningsmessig tjenesteyting og i Equinor selv. Det utbyggingsprosjektet gjør er i hovedsak å holde disse i arbeid i byggeperioden.”

Equinor gjentar poenger i sin konsekvensutredning på side 93. Det kan likevel hende at en slik nødvendig påpekning ikke når frem til offentligheten når den er plassert såpass langt inne i dokumentene. Derfor vil vi poengtere det her: Wisting vil i all hovedsak ikke skape nye arbeidsplasser, men snarere binde opp arbeidskraft.

Utbygging og drift av Wisting vil fortrenge fremtidsrettet næringsaktivitet

Wisting-feltet vil nødvendigvis fortrenge annen aktivitet i utbyggingsfasen og i driftsfasen. Dette blir i liten grad fremhevet i KPBs rapport. Vista Analyse trekker i sin rapport frem fire momenter som bidrar til at prosjektet vil fortrenge annen aktivitet, men som i liten eller ingen grad fremheves i ringvirkningsanalysen: Tilgang til arbeidskraft, tilgang til kapital, tilgang til areal og tilgang til kraft. Disse er begrensede ressurser. Når Wisting binder opp disse, innebærer det altså at andre ikke kan benytte seg av dem. For hver “plussverdi”, for eksempel en “skapt” arbeidsplass, bør man derfor sette en minusverdi (bundet opp arbeidskraft). Det gjør ikke KPB i sin analyse.

Arbeidsplassene som Wisting “skaper”, representerer i liten grad et tillegg til arbeidsplassene vi allerede har, jfr. kapittelet over. Tvert om vil drift og utbygging av oljefeltet binde opp arbeidskraft i den fossile næringen, som kunne vært brukt i fornybare næringer. Generelt er det snarere en kamp om arbeidskraft enn om arbeidsplasser i Norge. Eksempelvis viste en rapport fra DNV at mangel på kompetent arbeidskraft er den største hindringen mot vekst i grønne næringer i Norge (DNV 2022). Sagt enkelt jobber arbeiderne som trengs i framtidens grønne næringer, i stedet i den fossile næringen.

Vista Analyse understøtter en slik tankegang på side 16 av sin rapport:

“Dersom investeringen i Wisting ikke fant sted ville arbeidskraften som går med til å bygge, drifte og levere til feltet vært frigjort til alternative anvendelser, i andre

næringer. Dette kunne for eksempel vært grønn industri, og investeringen kan derfor bidra til å bremse den grønne omstillingen gjennom disse fortrenings-effektene”

Energibehovet til Wisting skal dekkes med kraft fra land, altså den samme kraften som i dag benyttes av husholdninger og næringer i regionen. Elektrifiseringen vil derfor fortrenge annen næringsvirksomhet, og kanskje særlig grønn, kraftkrevende industri. Dette er tilfelle selv om regionen har større tilgjengelighet på kraft enn regioner sør i landet. Vista analyse skriver forklarer dette på side 17:

“Selv om regionen i perioder har et stort kraftoverskudd på kort sikt, har kraften som går til å elektrifisere Wisting en alternativ anvendelse. Dersom det over tid er slik at regionen har et betydelig kraftoverskudd og over tid vesentlig lavere kraftpriser enn andre regioner, vil virksomheter etablere seg der. Dessuten har også denne regionen i perioder større kraftteterspørsel enn tilbud, og driften av Wisting vil da presse kraftprisene opp for de øvrige brukerne i regionen.

Elektrifiseringen av Wisting kan derfor fortrenge annen næringsvirksomhet. Mye av denne virksomheten kan det være ønskelig å etablere i regionen av ulike politiske årsaker. Det kan bidra til å «skape» nye typer arbeidsplasser, det kan bidra til mer fremtidsrettet industri, og det kan få kraftkrevende industri til å flytte hit fra land med skitnere energimiks, for å nevne noen.”

Equinor overdriver forventet effekt på sysselsetting, særlig lokalt

Ifølge ringvirkningsanalysen vil den massive utbyggingen og driften av Wisting skape så lite som 140 lokale arbeidsplasser i syv år. Likevel er det grunn til å spørre seg om ikke det foreligger overdrevent optimistiske forutsetninger til grunn for dette tallet. I sin rapport trekker Vista Analyse frem en rekke forutsetninger som er svakt fundert og/eller vanskelige å etterprøve.

KPB legger til grunn at 51,1% av leveransene (målt i kroner) utføres av norske leverandører. Dette er en svært viktig forutsetning, ettersom den setter premisene for hele ringvirkningsanalysen. Det er nemlig bare leveranser som gjennomføres av norske aktører som skaper ringvirkninger i Norge. KPB begrunner tallet med “erfaringer fra tidligere utbyggingsprosjekter av samme type på norsk kontinentalsokkel». Regionale og lokale andeler baserer seg, i følge KPB, på «erfaringstall» fra deres arbeid med Levert-rapporten gjennom ti år. Disse tallene er svært vanskelige å etterprøve ettersom det ikke vises til offentlig tilgjengelige kilder som støtter oppunder dem. Dette blir dermed stående som en betydelig svakhet i grunnlaget for hele ringvirkningsanalysen.

Videre har vi grunn til å tro at den forventede andelen lokale ringvirkninger er særlig overdrevet. For det første drives anslaget av en forutsetning om at 6,3 prosent av den nasjonale effekten kommer lokalt. En viktig forutsetning for dette tallet er at det i stor grad benyttes lokale leverandører til bygging av landstrømsanlegget – nærmere bestemt 70 prosent. Dette virker å være en optimistisk forutsetning.

Konsekvensutredningen påpeker på side 96 at «erfaringer fra andre utbygginger viser at det har vært få direkte leveranser fra nordnorske bedrifter til Equinor i forbindelse med utbyggingsprosjekter.» Det viser seg også at den lokale andelen på 6,3 prosent er like stor

som den regionale andelen man har funnet i Aasta Hansten og så langt i Johan Castberg-utbyggingen.

Hvorfor Equinor tror Wisting-prosjektet vil lykkes i betydelig større grad med å involvere lokalt næringsliv enn i lignende utbygginger, vites ikke. Vista analyse konkluderer på side 7:

“Hvis lokale leverandører ikke klarer å dekke henimot 70 prosent av leveransene til bygging av landstrømanlegget, eller dette anlegget blir billigere enn det ser ut nå, så vil anslaget på 140 lokale arbeidsplasser gå ned.”

I tillegg frykter vi at KPBs rapport undervurderer viktigheten av pendling i sin analyse av lokale ringvirkninger. Konsekvensutredningen til Equinor sier på side 93 at «Den lokale kapasiteten innen bygg- og anlegg og bergverk kan bli presset, og som en følge av dette må man regne med en del innpendling til Hammerfest-området i disse næringene i utbyggingsperioden». Det må legges til at bygg- og anlegg står for nesten halvparten av de 140 årlige arbeidsplassene.

Vista analyse skriver videre på side 7:

“En pendler foretar mye av sitt forbruk på hjemstedet. Så vidt vi forstår ringvirkningsanalysen, har den ikke tatt hensyn til det, men antatt at alt forbruket foregår på arbeidsstedet. Det trekker i retning av at antallet lokale arbeidsplasser er overvurdert.”

Dermed blir det misvisende å omtale en arbeidstaker som pendler til Hammerfest som en lokalt ansatt.

Til slutt vil vi nevne at KPBs analyse innrømmer betydelig usikkerhet i sin analyse. I verste fall kan de lokale ringvirkningene av prosjektet bli betydelig redusert, sammenlignet med inntrykket som har blitt slått opp i media. Vista Analyse konkluderer på side 21:

“Samlet er det betydelig usikkerhet knyttet til ringvirkningene av investeringen i Wisting. KPB skriver i ringvirkningsanalysen at investeringsbudsjettene på dette planleggingsnivået vil inneholde betydelig usikkerhet og anslår denne for å være +/- 30 prosent. Denne usikkerheten gjelder for investeringene alene. I tillegg kommer usikkerheten knyttet til de norske, regionale og lokale andelene av leveransene og generell usikkerhet i modellen og modellparameterne. KPB skriver at usikkerhet i sysselsettingsberegningene alene utgjør 20-30 prosent i tillegg. Det er etter vårt skjønn rimelig å anta at den samlede usikkerheten knyttet til de beregnede sysselsettingseffektene derfor er det dobbelte, altså +/- 60 prosent. Hvis man ellers tar ringvirkningsanalysen på ordet, betyr dette at den årlige sysselsettingsevirkningen lokalt ligger mellom 55 og 225.”

Samlet mener vi de betydelige usikkerhetsmomentene, fortrenningseffekten, og det faktum at det ikke er grunn til å tro prosjektet vil føre til en eneste ny arbeidsplass (ihvertfall lokalt), ikke fungerer som et godt argument for en godkjennelse av Equinors PUD. Tvert om virker det mest sannsynlig at Wisting kan ha negative ringvirkninger, ved å fortrenge mer bærekraftige, grønne arbeidsplasser og næringsliv.

4. Miljørisiko og oljevernberedskap

Om Sårbare og Verdifulle Områder (SVO)

Ifølge konsekvensutredningen fra Equinor ligger Wisting-feltet og begge rørledningsalternativene til Snøhvitområdet utenfor både nåværende og foreslåtte SVO. Samtidig er det viktig å påpeke at influensområdet ved en oljeutblåsning overlapper med flere av områdene som er pekt ut som Særlig Verdifulle og Sårbare Områder (SVO) i forvaltningsplanen (Meld. St. 20 (2019–2020)), deriblant SVO iskantsonen, SVO Polarfronten og SVO Havområdene rundt Svalbard, inkludert Bjørnøya:

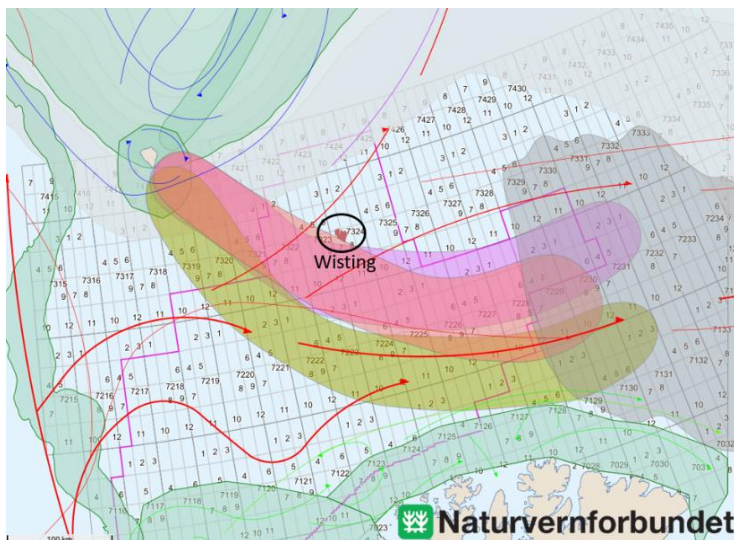
SVO Iskantsonen er unik i verdenssammenheng og danner selve grunnlaget for mye av livet i havet. I dette området skjer det en enorm biologisk produksjon av plante- og dyreplankton. Et vidt utvalg av arter er avhengig av denne biologiske produksjonen for å finne mat. Flere av artene som lever av planktonet som blomstrer opp i disse områdene, er nøkkelarter for resten av livet i havet (M-1303 2019).

I tillegg til iskantsonen er Polarfronten identifisert som et SVO-område i forvaltningsplanen (Meld. St. 20 (2019–2020)). Nyere kunnskap i forbindelse med oppdateringen av forvaltningsplanen viser at det som tidligere har blitt omtalt som Polarfronten i realiteten er tre fronter rundt Spitsbergenbanken og Hopen-dypet: En tidevannsfront, en smeltevannsfront og det som tradisjonelt har vært kalt polarfronten, det vil si der atlantisk vann sørfra møter arktisk vann nordfra. Frontene har ulik opprinnelse og struktur og derfor også ulik påvirkning på biologisk produksjon og aktivitet (Faglig forum for norske havområder 2019). Polarfrontområdet generelt, og Spitsbergenbanken spesielt, er ifølge Lien (2018:5) «et område med høy biologisk aktivitet gjennom høy primærproduksjon om våren, og er derfor også et viktig beiteområde for sjøfugl. På høsten viser dette området sin unike betydning ved at sjøfugler som lundefugl og krykkje (begge artene sterkt truet EN på rødlisten fra 2021) fra Sør-Norge trekker opp hit for å beite etter sin hekkesesong og om vinteren utgjør polarfronten overvintrings- og gyteområde for flere ulike fiskearter. Utover sommeren utgjør hele området også en del av beiteområdene for fisk». I tillegg har både sel og hval beitevandring i området om sommeren. «Miljøendringer og -skader i dette området vil derfor kunne gi store og muligens irreversible skadevirkninger på deler av den biologiske produksjonen og mangfoldet i polarfrontområdet» (Lien 2018:10).

Influensområdet til Wisting overlapper også med med SVO Havområdene rundt Svalbard og Bjørnøya. Hekkekoloniene på Bjørnøya er blant de største på den nordlige halvkule, og bestandene av lomvi, polarlomvi, alkekonge, havhest og krykkje har verneverdi på internasjonalt nivå. Flere av artene er kritisk truet (CR) på rødlista fra 2021, og området har i tillegg stor verdi for bestander fra andre områder. Wistingfeltet er lokalisert i et viktig område for næringsøk for krykkjer, alkekonge og begge lomviartene som hekker her. De vil med andre ord oppholde seg i nærområdet til plattformen fra månedsskiftet februar/mars og ut september (Merkel m.fl. 2019). Det vil si omtrent halve året. Den eksakte tidsrammen de ulike artene er spesielt sårbare for oljeutslipp fra Wisting vil variere mellom år med lav og stor innstrømming av atlantiske havmasser i denne delen av Barentshavet, samt

næringsforhold, så 6 av årets 12 måneder er et absolutt minimum for sjøfuglene som hekker på Bjørnøya.

Etter hekkesesongen, fra ca. juli til august/september er det et spesielt fenomen for lomvi og polarlomvi som gjør dem spesielt sårbare, da de har svømmetrekke forbi Wistingfeltet på sin vei fra hekkeområdene på Bjørnøya til sine oppvekst og overvintringsområder ute på havoverflaten (Erikstad m.fl. 2018). Under svømmetrekket tar hannfuglene med seg ungene sine og svømmer til oppvekst- og overvintringsområdet øst før Wistingfeltet (se kart). Under svømmetrekket er sjøfuglene spesielt sårbare, da hannfuglen ikke er i stand til å fly på grunn av skifte av svingfjær (myting), og ungene fortsatt er for små til å kunne fly.

Figur 1: Wisting og svømmetrekket til lomvi fra Bjørnøya i juli-august årene 2011 (grønn), 2012 (rosa) og 2015 (lilla). Oppvekst- og overvintringsområdene er markert i grått. Kilde: NINA 2022:55 (Kartet er laget i Arealverktøy for forvaltningsplanene, Barentswatch.no)

Området ved Wisting er med andre ord det vi i marinbiologien kaller et biologisk hotspot, og fra tidlig høst får dette området besøk blant annet av store mengder krykkjer og lundefugler fra sjøfuglkolonier også sør for Barentshavet. Fuglene har opprinnelse fra kysten av Nord-Norge, men også helt sør til Røst og til og med fra øya Runde i Møre og Romsdal (Reiertsen m.fl. 2021). Generelt er området ved Wisting spesielt viktig for hele seks sjøfuglarter i perioden vår (februar til april) samt høst (august til oktober), og så viktig at det regnes som et av de viktigste i hele den nordlige delen av Atlanteren (Fauchald m.fl. 2021). Også vinterstid må vi regne med at dette området har stor betydning. Underlagsrapporten fra NINA (2022) til konsekvensutredningen viser at et akuttutslipp fra Wisting vil kunne berøre oppvekst og overvintringsområdene til flere viktige sjøfuglbestander gjennom høsten og vinteren.

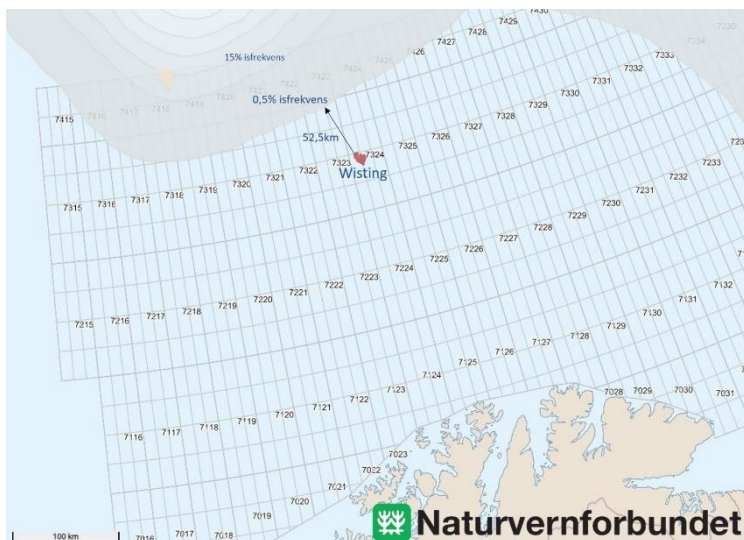
Kommentarer til kapittel 4 Miljøkonsekvenser og avbøtende tiltak

SVO iskantsonen og risiko for overlapp med is

I konsekvensutredningen slås det fast at «avstanden fra iskanten til Wisting i de siste 40 årene har variert mellom 20 og 230 km, og siste ti år har avstanden ikke vært under 100 km»

(KU 2022:39). Definisjonen som Equinor har lagt til grunn er basert på et politisk kompromiss i forvaltningsplanen hvor «iskanten» ble definert ved 15% isfrekvens, det vil si forekomst i minst 15% av dagene i en måned. Det finnes ingen vitenskapelig begrunnelse eller dokumentasjon for å sette grensen ved 15%. Når Equinor likevel velger å basere seg på 15% isfrekvens, skapes det et inntrykk av at de sårbare områdene befinner seg lenger unna Wisting-feltet enn det som faktisk er tilfelle. Den *faglige* definisjonen av iskantsonen er derimot utarbeidet av Norsk Polarinstitutt, statens sentrale statsinstitusjon for naturvitenskapelig forskning, kartlegging og overvåking i Arktis og Antarktis, og støttes av Miljødirektoratet og Havforskningsinstituttet. Definisjonen baserer seg på årelang forskning, satellittobservasjoner og internasjonalt anerkjente standarder og kriterier. Polarinstituttet sin definisjon innebærer at man setter yttergrensen for iskantsonen ved en isfrekvens på 0,5%, maksimal isutbredelse. Det vil si at man setter grensa så langt sør som isen kan forekomme, basert på observasjoner og historisk data.

Polarinstituttet sin anbefaling om å bruke 0,5% baserer seg på oppdaterte kunnskapsgrunnlag og funn av viktige biologiske prosesser som har betydning for områdets sårbarhet og verdi. Ifølge Polarinstituttet er det ikke kun i overgangen mellom åpent hav og is at disse viktige biologiske prosessene foregår, men også langt sør for isens posisjon. Dette gjelder for eksempel den unike og massive oppblomstringen av planteplankton som bidrar til en skikkelig matfest oppover i næringskjeden for alt livet i Arktis. Derfor er også dette området omfattet som en del av SVO iskantsonen (Særlig Verdifullt og Sårbart Område). I konsekvensutredningen er det uklart hvor mye og hvor ofte det er risiko for at olje fra en utblåsning fra Wisting vil overlappe med området definert av Polarinstituttet som SVO iskantsonen. Dette mener vi bør synliggjøres i analysen og utredningen.

Oljedriftsberegningene fra DNV viser at det i perioder hvor isen ligger nær Wisting er risiko for en betydelig overlap mellom islagte områder og influensområdet ved en oljeutblåsning. Samtidig argumenterer både DNV og Equinor for at sannsynligheten for overlap mellom olje og is er lav, fordi trenden er at isen trekker seg nordover. Forskning viser imidlertid at det fortsatt i årene fremover vil være sjanse for at isen i perioder befinner seg langt sør, selv med klimaendringer (Onarheim & Årthun 2017). I tillegg må vi anta at Norge og resten av verdens land vil nå klimamålene fra Parisavtalen. Vi mener derfor at det i KU også bør

utredes hvor ofte det er risiko for overlapp mellom influensområdet til Wisting ved en oljeutblåsning og iskantsonen dersom vi når klimamålet og unngår mer enn 1,5-2 graders oppvarming.

Konsekvenser av lys på sjøfugl

Ifølge utredningen er det ikke identifisert spesielle miljøkonsekvenser knyttet til lys fra Wisting FPSO: «Det er per i dag liten grunn til å anta negative effekter av lys fra innretningen på migrerende fugl i Barentshavet som tilsier behov for konkrete tiltak» (KU 2022: 60). Samtidig viser forskningsstudier at fakling er et problem for trekkende fugler fra arktiske områder som Grønlandsområdet og Svalbard samt for flere sjøfugl i området som alkekonge og lomvi. Ettersom det ifølge konsekvensutredningen er lagt opp til fakling gjennom hele produksjonsperioden ber vi om at konsekvensene av fakling på sjøfugl og trekkfugler utredes ytterligere.

Konsekvenser av undervannsstøy

Så vidt vi kan se gjør konsekvensutredningen ingen konkrete vurderinger for seismikk, kun generelle betraktninger. Vi ber derfor om modellering av støyforurensning for ulike arter i området og arealbasert risikovurdering, på samme måte som man gjør for oljesøl. Jamfør anbefalinger i Naturvernforbundets tidligere seismikkrapport (Schulze 2007).

Ved å introdusere støy fra seismiske undersøkelser i nye havområder påvirkes livene til mange individer av marine organismer, både i form av skremme-effekter, maskering av kommunikasjon eller i nærområdet: hørselskader. I så fall kan dette ha en negativ innvirkning på både dyrehelsen og levedyktigheten til populasjoner i store havområder. Støybelastningen i området ved Wisting bør konsekvensutredes konkret:

1. Geografiske eksponeringsmodeller bør vise den kumulative støypåvirkningen på ulike arter marine dyr i områdene berørt av seismikkundersøkelsene. Modelleringsverktøy for dette finnes allerede. Støyspredning avhenger blant annet av bunntopografi og støykilde.
2. Slik realistisk informasjon om støyeksponeringen må så sammenliknes med bakgrunnsstøy og med terskelverdier for ulike effekter, for eksempel risiko for fysisk påvirkning på sjødyrs hørsel og risikoen for å maskere biologisk viktig lyd. Dette bør alltid gjøres i forkant av å åpne for seismikkprogrammer.

Konsekvenser av kjemikalier og utslipp til sjø

Ifølge KU er det en ambisjon om ikke å ta i bruk miljøskadelige kjemikalier i prosjektet. I forskriften om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten (§ 65) skal kjemikalier i svart og rød kategori kun velges dersom de er nødvendige av tekniske og sikkerhetsmessige grunner. Erfaring tilsier imidlertid at det fortsatt ikke finnes tilfredsstillende teknologi til å operere med de vanskelige værforholdene i nordområdene uten bruk av miljøskadelige kjemikalier, slik vi har sett på blant annet Goliat FPSO.

I driftssøknaden til Miljødirektoratet (2015) på Goliat ble det søkt om tillatelse til bruk og utslipp av kjemikalier innenfor svart miljøkategori, blant annet ved bruk av brannskum. Fluorholdig brannskum brukt offshore inneholder per- og polyfluorerte alkylstoffer (PFAS), og flere av stoffene er på myndighetenes prioritetsliste på grunn av sine alvorlige helse- og miljøegenskaper. I søknaden ble bruken begrunnet med at det ikke finnes tilfredsstillende brannskum på markedet som oppfyller designkravet på minus 20 grader. Allerede i 2015, før

Miljødirektoratet hadde gitt tillatelse etter forurensningsloven til produksjon og drift på Goliat, rapporterte Eni (Vår Energi) om en rekke uhellsutslipp av miljøskadelige kjemikalier i svart og rød kategori fra feltet. Dette er stoffer som er lite nedbrytbare og samtidig viser høyt potensial for bioakkumulering, eller er svært akutt giftige. Miljødirektoratet så den gang alvorlig på hendelsene. Likevel økte mengden uhellsutslipp året etter, da plattformen ble satt i drift og Goliat seilte opp som et av feltene på norsk sokkel med høyest akuttutslipp av svarte kjemikalier fra fluorholdig brannskum (Miljødirektoratet 23.06.2016).

Gitt denne erfaringen mener vi det er viktig at det presenteres en oversikt over utstyr som vil bli tatt i bruk hvor det per i dag ikke finnes tilfredsstillende erstatninger til å kunne operere sikkert uten bruk av miljøskadelige kjemikalier.

Kommentarer til kapittel 6, Utsiktede utslipp, deteksjon og oljevernberedskap

Om operasjonelle barrierer:

DNV sin miljørisikoanalyse viser at: «Sjøfugl på åpent hav er den miljøressursen som vil være mest utsatt for skade av olje, og høyest bestandstap ved modellerte hendelser er beregnet for lomvi, polarlomvi, lunde og havhest på åpent hav. Konsekvenspotensialet for alvorlig skade på sjøfugl er klart høyest i perioden februar til august. På koloninivå er det hovedsakelig koloniene på Bjørnøya og Hjelmsøya som vil være mest utsatt». Med andre ord bør det ikke drives petroleumsvirksomhet i perioden februar – august/september for å beskytte sjøfugl under hekketiden og svømmetrekket. Samtidig kan en oljeutblåsning på vinteren også ramme oppvekst og overvintringsområdet til sjøfugl. Med andre ord er området viktig for flere kritiske sjøfuglbestander hele året og vi mener derfor det ikke finnes operasjonelle barrierer som kan forsvare petroleumsvirksomhet i dette området.

Som operasjonelle barrierer for å hindre oljeforurensning i is er det presentert i KU at et mulig tiltak kan være boretidsbegrensninger når isen er nærmere enn 50 km fra plattformen. Ved en oljeutblåsning er influensområdet imidlertid langt større enn 50 km og det vil fortsatt være risiko for oljeforurensning i is dersom isen befinner seg lenger unna. Per i dag finnes det ingen tilfredsstillende måter å fjerne oljeforurensning fra islagte områder og man risikerer da at forurensningen spres til store områder som kan påføre betydelig skade for det marine livet:

«Erfaringer med gjennomførte aksjoner, herunder aksjonen etter grunnstøtingen av *Godafoss* utenfor Hvaler i Oslofjorden vinteren 2011, tilsier at det i dag ikke eksisterer fullgode og effektive løsninger for oljevern i farvann med is. Det er betydelig usikkerhet knyttet til effektivitet av faktisk tilgjengelig utstyr, operasjonelle utfordringer og ikke minst miljøeffekter av beredskapstiltak» (Meld.St.20 2014-2015: under punkt 3.5).

Som tidligere nevnt er det også sårbare naturverdier som befinner seg sør for isen som kan bli rammet ved uhellsutslipp eller oljeutblåsning. Det bør derfor innføres en buffer som er minst like stor som det potensielle influensområdet ved en alvorlig utblåsning.

Om forebyggende tiltak i design:

Foreslått utbyggingsløsning er flytende FPSO med lagringskapasitet og lossing av olje til skytteltanker. De undertegnede organisasjonene er kritiske til en utbyggingsløsning hvor det legges opp til å lagre store mengder olje på plattformen, da dette utgjør en alvorlig tilleggsrisiko. Dette står i sterk kontrast til utbygginger i for eksempel USA. Som en lærdom etter Exxon Valdez ulykken har det her snarere vært mål om å *unngå* feltkonsepter som inkluderer lagring av store mengder olje på selve produksjonsinnretningen ute på havet (Ryggvik 2021). Selv om skytteltanker og FPSO vil ha doble vegger for å unngå oljelekkasje, finnes det ingen garanti for at dette vil holde ved en kraftig oljeutblåsning eller kollisjon. Gitt de vanskelige værforholdene og den høye tilstedeværelsen av sjøfugl i området stiller vi også spørsmålsteget til vurderingene rundt at det skal foregå regelmessig lossing av olje til skytteltanker, da det i disse situasjonene er stor risiko for store og små uhellsutslipp.

Miljørisiko og svakheter i analysen

DNV har på oppdrag fra Equinor foretatt en miljørisikoanalyse for utbygging og drift av Wisting-feltet. De undertegnede organisasjonene mener det er bra at det er gjennomført en skadebasert analyse i henhold til ERA Acute metodikken. Samtidig har vi identifisert en rekke svakheter og mangler i analysen som vi mener svekker de overordnede konklusjonene (Se oppsummert i tabell på side 19). Generelt mener vi den største svakheten er mangelen på kvalitative vurderinger, beskrivelser og redegjørelser for hva resultatene i de mange modellanalysene som er kjørt egentlig betyr med tanke på konsekvenser for naturverdiene og miljørisiko.

Vi mener også det er en alvorlig mangel at man i miljørisikoanalysen har valgt å utelate polarfronten som en egen ressurs, til tross for at influensområdet ved en oljeutblåsning på Wistingfeltet kan overlappes med polarfronten. Beslutningen om å utelate polarfronten som egen ressurs er blant annet begrunnet med at polarfronten er flyktig og vanskelig å plassere. Polarfronten har imidlertid vært gjenstand for en egen utredning (Lien mfl., 2018) i forbindelse med kunnskapsoppdateringen i forvaltningsplanarbeidet hvor det er presentert en detaljert oversikt over strukturen i polarfronten, fysisk beliggenhet på de tre ulike frontområdene samt beskrivelse av biologisk produksjon og aktivitet i de ulike områdene. Dermed er det desto viktigere å få avklart nærmere hvilke områder som er utsatt innenfor polarfrontområdet.

Svakheter ved oljedriftsmodellen:

Oljedriftsmodellen OSCAR som er brukt av DNV er velegnet til formålet, men det er også svakheter ved oljedriftssimuleringene som kan svekke analysen og vurderingene rundt den faktiske miljørisikoen. For eksempel:

- Havmodellen SINMOD er brukt for strømfelter for drivbaneberegningene. Det er da svært viktig at disse strømfeltene i det aktuelle området er gode, men rapporten inneholder ingen referanser som dokumenterer nøyaktigheten av strømvarslene.
- Selv om havstrøm hentes fra SINMOD-modellen, hentes isutbredelse fra en uavhengig modell (SVIM), som også har strømfelter. Dette gir inkonsekvente strøm- og isutbredelser. Is- og strøm bør helst stamme fra samme modellsystem.
- Kun to år (1997 og 2003) på 4 mnd er brukt i simuleringene av oljeutbredelse og mulig overlapp med is. Dette er lite, selv om de to årene er valgt pga stor

isutbredelse. Simuleringer over 10 år eller mer er anbefalt for å få bedre statistisk grunnlag.

Svakheter og mangler i analysen knyttet til konsekvenser for sjøfugl

Til tross for at miljørisikoanalysen har identifisert at oljeforurensning fra Wisting kan gi alvorlig skade på sjøfugl, mener vi likevel at potensialet for skade er undervurdert. Ifølge DNVs underlagsrapport vil «En utblåsning fra boreaktiviteten på Wisting gi sannsynlighet for inntil 5-10 % bestandstap for de mest utsatte artene som er lomvi (Bh) og polarlomvi» (MRABA 2022:38). Lomvibestanden på Bjørnøya er estimert til 132 000 hekkende par på Bjørnøya alene, og kun i underkant av 1000 par på resten av Svalbard, inkludert Jan Mayen. På Fastlandet hekker omtrent 30 000 par med lomvi. Disse fuglene har også svømmetrekk opp mot Barentshavet, i enkelte år inn mot regionen ved Wisting. En utblåsning med overflatesøl under svømmetrekket forbi Wisting-området kan med andre ord i verste fall slå ut hele lomvibestanden i Norge. Ut fra materialet som er presentert i underlagsrapporten fra DNV kan vi ikke se om det er kjørt oljedriftsmodeller som fanger opp et slikt scenario, i så fall er de ikke synliggjort, presentert eller diskutert i rapporten.

Vi savner også en nærmere redegjørelse og beskrivelse av de negative konsekvensene ved en oljeutblåsning fra Hansen-brønnene hvor oljen driver mot Bjørnøya. Selv om DNV har vurdert potensielle konsekvenser av landpåslag kan det også være minst like skadelig dersom det blir oljeforurensning i området rundt Bjørnøya, hvor fuglene henter næring til ungene i hekketiden, det vil si i et område på 40-100 km fra øya (i noen tilfeller helt ut til 200 km).

Miljørisikoanalysen fra DNV har kjørt mange ulike simuleringer ved en oljeutblåsning og lekkasjestudier, men det mangler en vurdering på hvordan regelmessige uhellsutslipp fra oljevirkosomhet vil kunne påvirke sjøfuglbestanden og de ulike koloniene over *tid*. Selv små uhellsutslipp kan være svært skadelig for sjøfugl og i motsetning til en stor oljeutblåsning er mindre uhellsutslipp fra oljeplattformer svært vanlig (M-1304/2019). Dersom koloniene på Hjelmsøya eller Hornøya skulle bli fragmentert tror vi det potensielt kan være vanskelig å bygge opp en levedyktig koloni på nytt. Vi kan imidlertid ikke se at små, regelmessige uhellsutslipp over tid er presentert eller analysert i miljørisikoanalysen.

Bestandsstørrelsene på sjøfugl i underlagsrapporten til NINA (2022) som danner datagrunnlaget for flere av beregningene i miljørisikoanalysen er også basert på siste offisielle bestandstall for sjøfugl i Norge, publisert av Fauchald i 2015. I etterkant av dette har flere bestander blitt redusert betraktelig, spesielt for krykkje, men andre arter er også endret. Det er uklart i hvilken grad dette er tatt høyde for i analysene. Nye bestandsvurderinger vil bli gjennomført i 2022 og vi mener derfor det bør kjøres en ny miljørisikoanalyse med oppdaterte bestandstall når disse er klare.

Vi kan heller ikke se ut fra materialet som er presentert i miljørisikoanalysen at det er tatt høyde for de endringene som har skjedd de siste årene hvor tyngdepunktet i sjøfuglbestandene har flyttet seg stadig nordover i Barentshavet. Som beskrevet i underlagsrapporten til NINA (2022) er det for eksempel nå kun noen titalls tusen krykkjer igjen på fastlandet. Dette innebærer at koloniene lenger nord blir enda viktigere for å sikre bestandens overlevelse. Slik miljørisikoanalysen er presentert er det vanskelig å se å se om

man har diskutert eller tatt høyde for denne utviklingen i vurderingen av potensielle negative konsekvenser.

Utfordringene med å kartlegge sjøfuglenes vandringer er heller ikke problematisert i forbindelse med vurdering av negative konsekvenser for sjøfugl. Som beskrevet i underlagsrapporten fra NINA (2022) benyttes det i all hovedsak såkalte lysloggere. Dette er små enheter, 1-2 gram tunge, som registrerer lysmengde hvert minutt gjennom døgnet, som igjen brukes til å beregne omtrentlige posisjoner. I perioden mellom oktober og februar er det rett og slett så mørkt i det nordlige Barentshavet at denne metoden er lite egnet, og kunnskapen vår om sjøfuglenes utbredelse her er fortsatt svært begrenset. Dermed er det store usikkerheter knyttet til potensielle negative konsekvenser av et oljeutslipp på vinterstid.

Svakheter i miljørisikoanalysen knyttet til andre arter

DNV sin miljørisiko har i hovedsak fokusert på sjøfugl, mens mulig risiko for andre arter i liten grad er vurdert, til tross for at influensområdet overlapper med gyteområder og flere høyproduktive områder, som polarfronten og iskantsonen. For eksempel er larvetapene på fisk beregnet som «så marginale at det ikke er gjort videre vurderinger av konsekvenser på bestandsnivå på fisk utover å anta at dette medfører ubetydelig miljøskade» (MRABA 2022:100). Miljørisikoanalysen er imidlertid beregnet med en THC-tilnærming. Basert på nyere kunnskap mener Havforskningsinstituttet at THC-konsentrasjoner er et dårlig mål for giftighet i vannsøylen, slik de brukes i OSCAR-modellen. Dette fordi «alkaner har lav vannløselighet og derfor er lite biotilgjengelige for marine organismer, samt at alkaner generelt har lavt giftighet. Derimot er PAH-er en gruppe med oljekomponenter som er sterkt korrelert med oljens giftighet hos tidlige livsstadier hos fisk» (M-1304 2019: 97). Havforskningsinstituttet anbefaler derfor å bruke tPAH i risikomodelleringen istedenfor THC.

Svakheter og mangler i utredningen knyttet til oljevernberedskap

I § 23 av Forskrift om konsekvensutredninger og forebygging av virkninger heter det at:
«Konsekvensutredningen skal beskrive de tiltakene som er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere for vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn både i bygge- og driftsfasen. Beskrivelsen skal omfatte planlagte overvåkningsordninger.
Beskrivelsen skal omfatte opplysninger om beredskap ved større ulykker og katastrofer.»

I KU (2022) presenteres funnene fra beredskapsanalysen og overordnede beskrivelser av mulige tiltak. Vi kan imidlertid ikke se at det er laget en helhetlig og detaljert plan for beredskapen på Wisting-feltet på nåværende tidspunkt. Ifølge KU vil Equinor «utvikle planer for oljevernberedskap basert på pågående studier for Barentshavet, og i samarbeid med BASOP og NOFO, og vil holde Miljødirektoratet orientert.» Det står også at «Beredskapsplanlegging for feltet være en kontinuerlig prosess fram til oppstart. Beredskapsanalysen vil oppdateres i god tid før boring i 2026.»

Wisting-prosjektet planlegges i et helt nytt område i Barentshavet uten eksisterende infrastruktur. Det finnes ingen erfaring med petroleumsvirksomhet i dette området og heller ikke med å skulle operere så langt fra land. Dette skaper helt nye utfordringer med tanke på

logistikk, vanskelige værforhold og ikke minst HMS. Dersom Equinor sender inn søknad om plan for utbygging og drift skal regjering og Storting med andre ord ta stilling til et svært risikofylt prosjekt. For å kunne ta et best mulig beslutningsgrunnlag vil det derfor være helt avgjørende at det foreligger en helhetlig og detaljert plan for beredskapen i området i forkant av behandlingen.

Vi har også identifisert en rekke spørsmål og svakheter som er presentert i avsnittet under:

1. Når man skal utføre en oljevernberedskapsanalyse er det svært viktig at analysen også ser på scenarioer for beredskap ved større ulykker og katastrofer, i tråd med forskriften. Dette mener vi det ikke er tatt høyde for i beredskapsanalysen.

I KU er det beskrevet at:

«vektet rate for utviklingsboring være dimensjonerende for beredskap med beregnet rate på 4270 m³/d i henhold til veiledningen. I beredskapsanalysen er det for analyse av beredskapstiltak på sjøoverflaten valgt å legge til grunn vektet overflaterate, 8000 m³/d med vektet varighet på 6 døgn. Dette er en konservativ tilnærming for å ta høyde for beliggenheten til Wisting med stor avstand til totaliteten av oljevernutstyr på sokkel og baser. For sjøbunnsdispergering (SSDI) er det lagt til grunn sjøbunnsrate på 3400 m³/d med 16 dagers varighet.» (KU:80)

Samtidig er det beskrevet i underlagsrapporten til DNV at «lengste utblåsningsvarighet er satt til tiden det tar å bore en avlastningsbrønn, og tiden er fordelt på mobilisering av rigg, boring inn i reservoar og stopping av utblåsning. For Wisting er denne satt til 98 døgn for en sjøbunnsutblåsning og 28 døgn for en overflateutblåsning.» (MRABA 2022:14)

De undertegnede organisasjonene stiller spørsmålstegn til hvorfor beredskapsanalysen kun analyserer 6 døgns varighet for utblåsning på sjøoverflaten og 16 dager ved en sjøbunnsdispergering, samtidig som det kan ta opp til henholdsvis 28 og 98 døgn å skulle bore en avlastningsbrønn. Vi savner også en redegjørelse for hvorvidt 3400 m³/d faktisk er et konservativt anslag. Uten feltspesifikk kunnskap er det vanskelig å vurdere realismen i disse estimatene, men vi mistenker at produksjonsvolumet fra en oljeutblåsning kan være langt høyere. Til sammenligning var for eksempel utblåsningsraten på Macondo på Deepwater Horizon estimert til 7000-11,200 m³/per dag (McNutt et.al 2012).

2. Vi savner også en konkret beskrivelse av plan og tiltak for de ulike mulige scenarioene ved en alvorlig ulykke eller verstefallshendelse. For eksempel kan vi ikke se hvordan Equinor vil unngå at oljen når SVO-området rundt Bjørnøya ved en oljeutblåsning fra en av Hansen-brønnene.

Kysten rundt Bjørnøya er svært eksponert mot storhavet i forhold til vær og sjøtilstand og ligger i tillegg langt fra fastlandet. Som underlagsrapporten fra DNV viser vil kyst og strandbarrierene dermed fungere svært dårlig, spesielt på vinteren. I tillegg er Bjørnøya i vinter og vårsesongen ofte omsluttet av sjøis/iskantsonen. Dersom oljen skulle nå de kystnære områdene ved Bjørnøya, viser beredskapsanalysen at «antatt gjennomsnittlig opptakseffektivitet for kystsystem 7,8% i vinterhalvåret og 59,1% i sommerhalvåret». Det er med andre ord avgjørende å hindre at oljen sprer seg mot kysten av Bjørnøya. Samtidig viser

laboratorieforsøkene at Hansen oljen ikke er dispergerbar og det er uklart hvilken tiltak Equinor egentlig ser for seg i dette scenarioet:

«Dispergering fra fartøy har størst værmessig operasjonsvindu, spesielt om vinteren og sen høst. Ettersom Hanssen-oljen ikke har vist seg å være dispergerbar i forvitningsstudien, kan det være nødvendig med en kombinert løsning hvor dispergering kan inngå i en innledende respons (gitt oljetype Wisting Central)» (KU: 81-82).

3. I beredskapsanalysen anbefales det bruk av dispergeringsmidler som en stor del av oljevernberedskapen, men det mangler en redegjørelse for potensielle konsekvenser av dispergering på marint liv i området.

Dispergering kan være effektivt for å hindre at oljen driver mot land, eller mot områder hvor store bestander av sjøfugl befinner seg på vinteren. Samtidig er det viktig å understreke at oljen ikke forsvinner ved bruk av dispergering. Både mikroplankton og større dyreplankton som raudåte beiter på oljedråper og på den måten kan oljen havne videre oppover i næringskjeden til både matfisk og marine pattedyr.

4. Beredskapsanalysen baserer seg også på en rekke antagelser fra modelleringen i OSCAR som vi stiller spørsmålsteget til.

Figur 7-13 i underlagsrapporten (side 130) viser for eksempel massebalanse for sjøbunnsutslipp etter 36 dager i sommersesong. Ifølge modellen er det kun 0,1 % igjen på sjøoverflaten etter 36 dager. Samtidig viser referansealternativet at 15,6 % er «utenfor grid», det vil si utenfor det modellen viser(?) I så fall lurer vi på om analysene fanger opp hvor denne oljen befinner seg istedenfor og om det kan komme tilbake til modellområdet som følge av havstrømmer, oppvirvling av vannmassene og lignende. Vi stiller også spørsmålsteget til realismen i at kun 0,1% gjenstår etter 36 dager. For eksempel er det antatt at 30-45% av oljen vil være nedbrutt i løpet av denne perioden. Nedbryting av olje avhenger av temperaturen og mengden mikrober på stedet for utslippet. Dersom temperaturen er lavere enn -1 grader vil nedbrytingen trolig gå langt saktere (Pavlov m.fl 2021). Med tanke på de vanskelige værforholdene i området virker det også svært optimistisk at oppsamlingsgraden antas å være 21.6-25.5% om sommeren og 16.2-18.2% om vinteren.

Tabell: Svakheter og mangler i miljørisiko og beredskapsanalysen (MRABA) til PUD II
Konsekvensutredning på Wisting

Tema	Mangelbeskrivelse
Overordnet	På et generelt nivå mener vi det er en svakhet at det mangler en beskrivelse av kvalitative vurderinger og redegjørelser i miljørisiko og beredskapsanalysen. Dette gjør det vanskelig å trenge gjennom materialet og resultatene som er presentert.
	Polarfrontområdet er ikke tatt med som en egen ressurs i analysen, til tross for at området overlapper med influensområdet ved en oljeutblåsning.

Utslipps-scenarier	Sannsynligheten for oljesøl er hentet fra database. Hvor mye erfaringer fra oljevirkosomhet i Arktis er med der?
	Mange små søl kan gi stor samlet og kronisk belastning. Hvor i konsekvensutredningen er dette dekket opp? (ikke inkludert i risikomatriksen, men vil ha negativ effekt over tid)
	Utbyggingsløsningen som er valgt er en flytende FPSO hvor store mengder olje kan lagres på feltet. Er dette tatt med i beregningene i utslippsscenarioene?
Oljedrifts-modellering	Havmodellen SINMOD er brukt for strømfelter for drivbaneberegningene. Det er da svært viktig at disse strømfeltene i det aktuelle området er gode, men rapporten inneholder ingen referanser som dokumenterer nøyaktigheten av strømvarslene.
	Selv om havstrøm hentes fra SINMOD-modellen, hentes isutbredelse fra en uavhengig modell (SVIM), som også har strømfelter. Dette gir inkonsekvente strøm- og isutbredelser. Hvorfor har man ikke og strømdata fra samme modellsystem?
	Kun to år (1997 og 2003) på 4 mnd er brukt for simuleringene av oljeutbredelse og mulig overlapp med is. Dette er lite, selv om de to årene er valgt pga stor isutbredelse. Simuleringer over 10 år eller mer er anbefalt for å få bedre statistisk grunnlag.
	Vi savner også analyse på hvor ofte det er risiko for overlapp mellom influensområdet til Wisting ved en oljeutblåsning og iskantsonen dersom vi når klimamålet og unngår mer enn 1,5-2 grader oppvarming.
Konsekvenser for sjøfugl	Vi savner en redegjørelse og presentasjon av en verstefallshendelse knyttet til sjøfugl.
	I hvilken grad er det gjennomført vurderinger av subletale effekter på sjøfugl, det vil si konsekvenser for skade, redusert forplantning osv?
	Bestandsstørrelsene på sjøfugl i underlagsrapporten til NINA (2022) som danner datagrunnlaget for flere av beregningene i miljørisikoanalysen er basert på siste offisielle bestandstall for sjøfugl i Norge og er snart ti år gamle. I etterkant av dette har flere bestander blitt redusert betraktelig, spesielt for krykkje, men andre arter er også endret. Det er uklart i hvilken grad dette er tatt høyde for i analysene. Nye bestandsvurderinger vil bli gjennomført i 2022 og nye tellinger vil ha oppstart i 2023.
	Ifølge utredningen er det ikke identifisert spesielle miljøkonsekvenser knyttet til lys fra Wisting FPSO. Samtidig kan vi ikke se at det gjort utredninger på effekten av faklling på sjøfugl og trekkende fugler.
	Seatrack sine loggere samt fysiske begrensninger ved sjøfugltelling fra skip gjør at kunnskapen om fuglenes bevegelser i vinterhalvåret er svak, hvordan er dette hensynstatt?
	Er aspektene om forflytninger av bestandene (både sjøfugl og gyteområder for fisk) nordover godt nok dekket? (eks krykkje)
	Miljørisikoanalysen bør ikke bare presentere konsekvensene ved landpåslag ved Bjørnøya, minst like viktig er det å vurdere effekt av olje innenfor en radius på 40-100 km fra Bjørnøya hvor sjøfugl henter mat til ungene i hekketiden.
Miljørisiko og konsekvenser for andre arter	Miljørisikoanalysen har i hovedsak fokusert på sjøfugl, mens mulig risiko for andre arter i liten grad er vurdert, til tross for at influensområdet overlapper med gyteområder og flere høyproduktive områder, som polarfronten og iskantsonen.
	I analysen er larvetapene på fisk beregnet som «så marginale at det ikke er gjort videre vurderinger av konsekvenser på bestandsnivå på fisk utover å anta at dette medfører ubetydelig miljøskade». Miljørisikoanalysen er imidlertid beregnet med THC tilnærming, som er et dårlig mål når man skal se på giftighet for tidlige livsstadier for fisk. Havforskningsinstituttet anbefaler derfor å bruke tPAH i risikomodelleringen istedenfor THC.

	Det er ikke gjort konkrete vurderinger for seismikk, kun generelle betraktninger. Det bør derfor gjennomføres en modellering av støyforurensning for ulike arter i området og arealbasert risikovurdering, på samme måte som man gjør for oljesøl.
Oljevern og svakheter i beredskapsanalysen	I konsekvensutredningen presenteres funnene fra beredskapsanalysen og overordnede beskrivelser av mulige tiltak. Vi kan imidlertid ikke se at det er laget en helhetlig og detaljert plan for beredskapen på Wisting-feltet
	Hvorfor har man i beredskapsanalysen dimensjonert beredskapen for en utblåsning fra sjøoverflaten med en vektet overflaterate, 8000 m ³ /d med varighet på 6 døgn, når man samtidig har beregnet at det kan ta opptil 28 døgn å bore en avlastningsbrønn? Tilsvarende er det lagt til grunn en sjøbunnsrate på 3400 m ³ /d med 16 dagers varighet, samtidig som det kan ta opptil 98 døgn å skulle bore en avlastningsbrønn.
	Er det tatt hensyn til at det kan være mer utfordrende å bore avlastningsbrønn og operere i arktiske havvann?
	Hvor i miljørisikoanalysen er det foretatt en vurdering av potensielt negative konsekvenser ved bruk av dispergering ved en oljeutblåsning?
	Beredskapsanalysen baserer seg på en rekke antagelser fra modelleringen i OSCAR som vi stiller spørsmålstegn til. Figur 7-13 i underlagsrapporten (side 130) viser for eksempel massebalanse for sjøbunnsutslipp etter 36 dager i sommersesong. Ifølge modellen er det kun 0,1 % igjen på sjøoverflaten etter 36 dager. Samtidig viser referansealternativet at 15,6 % er «utenfor grid». Hvor befinner denne oljen seg og kan den komme tilbake til modellområdet som følge av havstrømmer, oppvirvling av vannmassene og lignende? Og kan det virkelig stemme at 30-45% av oljen vil være nedbrutt i løpet av denne perioden, gitt at nedbrytingen går betydelig saktere i lave temperaturer? Med tanke på de vanskelige værforholdene i området virker det også svært optimistisk at oppsamlingsgraden antas å være 21.6-25.5% om sommeren og 16.2-18.2% om vinteren.

5. Elektrifisering med kraft fra land

I konsekvensutredningen til Equinor ser man i kapittel 2.13.1 at selskapet har vurdert flere løsninger for å dekke kraftbehovet for drift av plattformen. Utredningen konkluderer med at kraft fra land er det eneste reelle alternativet. De undertegnede organisasjonene mener at kraft fra land er en dårlig løsning, både fordi elektrifisering av petroleumsaktivitet er feil prioritering av fornybar energi, og fordi krafttilgangen avhenger av inngrep i reindriftsområder.

Elektrifisering av petroleumsaktivitet er feil prioritering av fornybar energi

Til tross for at Statnett allerede har bekreftet en nettkapasitet på 100 MW til Wisting-prosjektet, så er ikke denne krafttilgangen garantert, og vi mener kraftforbruket ikke er akseptabelt. En forutsetning for godkjent PUD for Wisting-prosjektet er at man også får konsesjon til elektrifisering, og en forutsetning for elektrifisering med kraft fra land er at også Snøhvit får konsesjon til elektrifisering. Dette er både fordi Wisting er avhengig av at det bygges tunnel for landkabel fra Hyggevatn transformatorstasjon for elektrifisering av Snøhvit, men også fordi bygging av 420 kV-linja kun vil skje dersom Snøhvit skal elektrifiseres.

I høringsrunden til “forslag til program for KU” for Wisting i 2021 anbefalte blant andre Troms og Finnmark Fylkeskommune at de samfunnsmessige effektene av en kraft fra land-

løsning skulle være en del av konsekvensutredningen. Dette fordi økt bruk av fornybar strøm i petroleumsindustrien vil påvirke mulighetene for etablering av annen kraftkrevende industri eller omlegging av eksisterende produksjon.

Dette er også noe lokale næringslivsaktører i Finnmark har slått alarm om. Elektrifisering av Wisting, på toppen av at Melkøya med all sannsynlighet blir elektrifisert, vil til sammen kreve i underkant av 3 TWh strøm i året. De lokale aktørene frykter at disse to elektrifiseringsprosjektene vil spise opp strømoverskuddet i Finnmark og bremse utviklingen av grønne næringer (High North News 2022.02.21).

Gitt hvor viktig tilgang på fornybar strøm er for næringsutvikling, finner de undertegnede organisasjonene det oppsiktsvekkende at Equinor ikke har utredet de samfunnsmessige konsekvensene av å elektrifisere Wisting. Det er ikke gjort noen beregninger verken på hvordan en elektrifisering vil påvirke strømprisen i Finnmark eller hvordan det vil påvirke lokalt næringsliv, presset fra kraftutbygginger på natur og reindrift og planer om næringsutvikling. Dette mener vi er en stor svakhet, og burde utredes før prosjektet skal behandles politisk.

Fornybar energi i Finnmark bør brukes på framtidsetta industri med så lav naturbelastning som mulig, ikke til å forlenge olje- og gassproduksjonen. Fornybar energi er en knapp ressurs med betydelig naturkostnad. Det blir en enorm utfordring å frigjøre og produsere nok fornybar energi til å gjennomføre klimaomstilling og utvikle fremtidens arbeidsplasser, uten å forsterke naturkrisen og øke presset på reindriftsområder. Det er ikke noen selvfølge at det er mulig å utvikle gode nok prosjekter for produksjon av ny fornybar energi på land i Finnmark som ikke er i strid med både FNs erklæring om urfolks rettigheter (UNDRIP), ILO-konvensjon 169 og samenes rettigheter som urfolk.

Det enorme behovet for kraft bør derfor veie tungt i Stortingets vurdering av om man skal sette i gang utbygging av Wisting-feltet. For Snøhvit-feltet og Melkøya som har vært stengt siden brannen høsten 2020 må nedtrapping og utfasing av produksjonen være et reelt alternativ for å kutte disse enorme klimagassutslippene, heller enn å binde enorme mengder fornybar energi til denne petroleumsaktiviteten.

Både Snøhvit og Wisting har en utløpsdato der både inntekter og arbeidsplasser tar slutt, og denne utløpsdatoen styres blant annet av hvor godt verden lykkes i å oppnå våre klimamål og redusere bruken av fossil energi drastisk. I Norge haster det derfor å utvikle industri med bedre og lengre framtidutsikter som kan gi forutsigbarhet til arbeidere. Dette krever at både kompetanse, produksjonskapasitet og fornybar energi prioriteres til dette, og ikke til fossil energiproduksjon.

I Finnmark står man ovenfor en stor omstilling som krever mye fornybar energi, i tillegg til ny industriutvikling. Denne omstillingen innebærer blant annet elektrifisering av oppdrettsnæring og mer energikrevende lukkede produksjonsmetoder, overgang til energikrevende nullutslippsfly på kortbanenettet, økt sjømateksport med nullutslippskjøretøy og elektrifisering av fiskeflåten og andre nullutslippsløsninger for skipstrafikk og fiskeri.

Krafttilgangen avhenger av inngrep i reindriftsområder og kan ikke tas for gitt

En forutsetning for godkjent PUD for Wisting-prosjektet er elektrifisering, og en forutsetning for elektrifisering med kraft fra land er en videreføring av Statnett sin 420 kV kraftledning fra Skaidi til Hammerfest. Denne kraftlinja er søkt om å bli bygget gjennom allerede hardt pressede reinbeitedistrikter.

Vi mener at PUD for Wisting-prosjektet ikke bør godkjennes før det er rettslig avklart om bygging av denne kraftlinja er forenlig med samenes urfolksrettigheter.

I Høyesterett sin dom av oktober 2021 i Fosen-saken ble konsesjonen til det ferdigstilte vindkraftverket på Fosen erklært ugyldig på grunn av brudd på SP 27. Inngrepet skulle ha blitt stanset før reinbeiteområder som var helt nødvendige for å utøve tradisjonell samisk reindrift gikk tapt. Dessverre valgte regjeringen å tillate gjennomføring av inngrepet til tross for at det ikke er oppnådd fritt, forhåndsinformert samtykke (FPIC) verken med berørte reindrifutøvere eller Sametinget, og til tross for et pågående søksmål. Nå er det til vurdering hos OED om turbinene på Fosen må rives eller om det finnes andre løsninger for å stanse det pågående menneskerettighetsbruddet.

I behandlingen av PUD til Wisting-feltet må man lære av prosessen på Fosen. Her bør man ikke selge skinnen før bjørnen er skutt, og ikke bygge oljeplattformen før krafttilgang er muliggjort.

Dersom det ikke oppnås enighet med de berørte reindrifutøvere og Sametinget om kraftlinja, så gjenstår det potensielt flere års prosess før vi har fått en rettslig avklaring om kraftlinja kan bygges. Først må konsesjonen behandles i NVE før en eventuell klagebehandling i OED. Deretter venter eventuelt søksmål fra reindrifutøvere. PUD for Wistingfeltet bør ikke godkjennes før denne prosessen er avsluttet.

Status for 420 kV-linje fra Skaidi til Hammerfest

Utbyggingen av Statnett sin 420kV kraftledning fra Balsfjord til Skaidi er snart fullført. Den siste etappen fra Skaidi til Hammerfest ble ikke tatt med i konsesjonen fra OED i 2017/2018 fordi OED ønsket å vurdere behovet for videreføring til Hammerfest etter at Equinor hadde tatt beslutning om elektrifisering av Melkøya.

Konsesjonssøknaden til strekningen Skaidi-Hammerfest er nå til behandling hos NVE. Vi mener konsekvensutredningene og konsultasjonene med samiske interessert i denne søknaden er svært mangelfull, og at det er nødvendig med en ny konsekvensutredning. I den oppdaterte konsekvensutredningen for videreføring av kraftledningen fra Skaidi til Hammerfest er det blant annet ikke gjort vurderinger av den samlede belastningen av inngrep for de berørte reinbeitedistriktene.

Utbyggingen av kraftlinjen fra Balsfjord til Skaidi har tatt 10 år og kostet over 4,2 milliarder kroner, og dette er gjennomført til tross for at det ikke foreligger konsesjon for videre bygging til der det eksisterer et kraftbehov eller er potensiale for kraftbehov. Verken konsesjon til Skaidi-Hammerfest, Skaidi-Lebesbye eller Lebesby-Seidafjellet har blitt ferdig

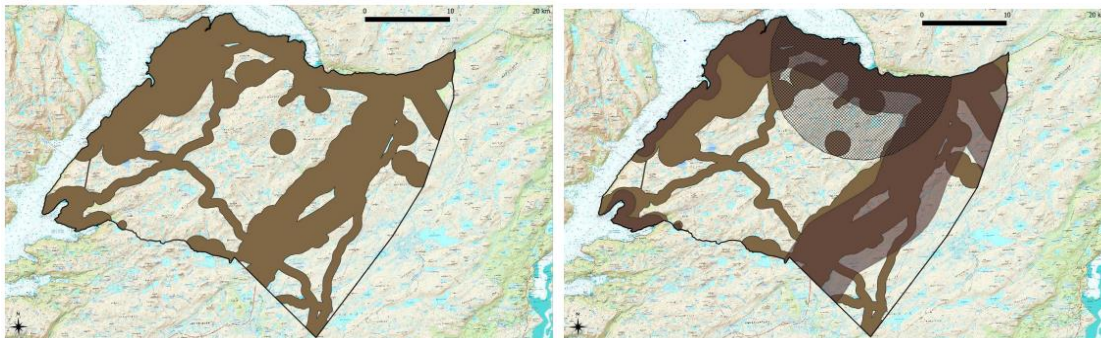
behandlet i NVE. Denne prosessen gir også svekket tillit til konsesjonsprosesser, fordi det ikke blir reelle konsultasjoner med reindriften og Sametinget når det allerede er investert så mye midler i kraftlinja.

Konsekvenser for samisk reindrift

Stiftelsen Protect Sapmi gjennomførte i 2020 en konsekvensanalyse på oppdrag av Sametinget av virkningen for reindriften fra den planlagte kobbergruva ved Repparfjorden. Denne inneholder blant annet en gjennomgang av eksisterende og planlagte inngrep i reinbeitedistrikt 22 Fielttar som er distriktet som vil bli sterkest rammet av 420 kV-linja.

Reineiere og forskere har beskrevet situasjoner hvor rein unnviker kraftledninger. Deler av årsaksforklaringen er at reinen ser ultrafiolett lys og at slike kraftledninger derfor oppleves som blinkende. Nye inngrep kan gjøre at reinen trekker opp i høyden hvor den er mer utsatt for vær og rovdyr.

For Fielttar vil kraftlinja gi inngrep i områder som i dag er upåvirket, samt forsterke negativ effekt i allerede påvirkede områder, slik som å forsterke oppdelingen av kalvingsområdene i Repparfjorddalen. Protect Sapmi viser i analysen at 54 % av Fielttars areal er påvirket allerede, og at dette vil økes til 63 % i anleggsperioden til 420 kV-linja og videre til 70 % dersom Nussirs gruvedrift etableres. Dette vil bety at antall rein og antall reineiere vil måtte halveres dersom begge disse inngrepene gjennomføres.

Bildene viser kumulativ situasjon år 2020 til venstre og planlagte inngrep fra 420 kV-linja og Nussirgruva til høyre. De eksisterende inngrepene består av bygninger, hytter, veier, kraftlinjer og snøscooterløyper, vannkraft, gammel gruve, steinbrudd og hundekjøring. .
Kilde: Stiftelsen Protect Sapmi

De omfattende eksisterende inngrepene har gjort at Fielttars tilpasningsmuligheter til nye inngrep er brukt opp, eller i alle fall meget begrensede. Samtidig blir området stadig viktigere som følge av klimaendringene. For Fielttar er dette området deres sommerbeitedistrikt som de benytter fra april/mai til oktober, og etter dette benyttes deler av området av andre distrikter også. Det er også mulig at klimaendringer og låste vinterbeiter kan føre til at noen siidaer i Fielttar må komme tidligere til dette området, samt at området blir nødvendig som forsikrings- og nødbeite for også andre reinbeitedistrikter i dårlige klimamessige år.

Det foreligger allerede et prosessvarsel fra Fielttar om søksmål mot staten for å stanse utbyggingen av Nussirgruva, og det er varslet et søksmål også mot utbygging av 420 kV-linja.

Det er stor sannsynlighet for at terskelen for brudd på samenes urfolksrettigheter allerede er overskredet for Fielttar med de omfattende eksisterende inngrepene. Situasjonen er svært sammenlignbar med situasjonen for samene på Fosen som vant i Høyesterett.

6. Konklusjon

Oljefeltet Wisting vil øke utslippene og sette sårbar natur i akutt fare. Samtidig vil det trolig øke strømprisene, gi minimale lokale ringvirkninger og bli et tapsprosjekt for den norske staten. Greenpeace, Natur og Ungdom, BirdLife Norge, Naturvernforbundet, NSR - Norgga Sámiid Riikkasearvi og WWF er derfor svært kritiske til utbyggingen og mener at planene om utbygging og drift av Wisting må skrinlegges.

Med vennlig hilsen,

Truls Gulowsen,
Leder i Naturvernforbundet

Gina Gylver,
Leder i Natur og Ungdom

Frode Pleym,
Leder i Greenpeace Norge

Karoline Andaur,
Generalsekretær i WWF
Verdens Naturfond

Kjetil Aadne Solbakken
Generalsekretær
BirdLife Norge

Vidar Andersen,
konstituert leder
NSR - Norgga Sámiid Riikkasearvi

7. Kilder og referanser:

Akvaplan-niva Rapport (2021) *Virkninger for marint naturmiljø, fiskeri og oppdrett ved utbygging og drift av Wisting feltet, inkludert gasseksportør.*

DNV (2022). *THE POWER OF OPTIMISM Managing scale and complexity as the energy transition accelerates.* <https://brandcentral.dnv.com/dloriginal/gallery/10651/files/original/4cfcf44342244917b58a5200e76ea37f.pdf?The+Power+of+Optimism+Managing+scale+and+complexity+singles.pdf&fbclid=IwAR0YgJOatILUPtBCxCYSnW5SAmWMiUG-XuQPfllCmtW49bTW-1gzlNtbmF8>

Erikstad, K.E, Benjaminsen, S., Reiertsen, T.K, Ballesteros, M. & Strøm. H. (2018) *Modeling the movements of common guillemots and their chicks from Bjørnøya to the mainland coast of Norway.* NINA Report 1546. Norwegian Institute for Nature Research.

Fauchald, Per; Tarroux, Arnaud; Amelineau, Françoise; Bråthen, Vegard Sandøy; Descamps, Sebastien; Ekker, Morten; Helgason, Halfdan Helgi; Johansen, Malin; Merkel, Benjamin; Moe, Børge; Åström, Jens; Anker-Nilssen, Tycho; Bjørnstad, Oskar; Chastel, Olivier; Christensen-Dalsgaard, Signe; Danielsen, Jóhannis; Daunt, Francis; Dehnhard, Nina; Erikstad, Kjell E.; Ezhov, Alexey; Gavrilov, Maria; Hallgrímsson, Gunnar Thor; Hansen, Erpur Snær; Harris, Mike; Helberg, Morten; Jónsson, Jón Einar;

IEA (2021) *Net zero by 2050. A roadmap for the global energy sector.* Special report:

https://iea.blob.core.windows.net/assets/deebef5d-0c34-4539-9d0c-10b13d840027/NetZeroBy2050-ARoadmapfortheGlobalEnergySector_CORR.pdf

Kolbeinsson, Yann; Krasnov, Yuri V.; Langset, Magdalene; Lorentsen, Svein-Håkon; Lorentzen, Erlend; Newell, Mark; Olsen, Bergur; Reiertsen, Tone Kristin; Systad, Geir Helge Rødli; Thompson, Paul; Thórarinnsson, Thorkell Lindberg; Wanless, Sarah; Wojczulanis-Jakubas, Katarzyna; Strøm, Hallvard. (2021) *Year-round distribution of Northeast Atlantic seabird populations: applications for population management and marine spatial planning.* Marine Ecology Progress Series 2021 ;Volum 676. s. 255-276.

KU (2022) PL537 og PL537B *Wisting PUD del II Konsekvensutredning:*

<https://www.equinor.com/no/baerekraft/konsekvensutredninger-wisting>

High North News (2022.02.21) *Mener elektrifisering av Melkøya vil gå på bekostning av Øst-Finnmarks industriutvikling.* Lenke: [Mener elektrifisering av Melkøya vil gå på bekostning av Øst-Finnmarks industriutvikling](#)

Stiftelsen Protect Sapmi (2020) *Analyse av virkningen for reindriften ved planlagt gruvedrift i Nussir og Ulveryggen i Kvalsund Kommune:* <https://sametinget.no/f/p1/i34eef697-e763-4735-8ab6-8390038be43b/analyse-av-virkningen-for-reindriften-ved-planlagt-gruvedrift-i-nussir-og-ulveryggen-i-kvalsund-kommune.pdf>

<https://www.fn.no/om-fn/avtaler/urfolk/fns-erklaring-om-urfolks-rettigheter>

<https://www.regjeringen.no/no/tema/urfolk-og-minoriteter/samepolitikk/midtpalte/ilokonvensjon-nr-169-om-urbefolkninger-o/id451312/>

Lien, V. S (red). (2018). *Polarfrontens fysiske beskaffenhet og biologiske implikasjoner – en verdi- og sårbarhetsvurdering av polarfronten i Barentshavet.* Fisken og Havet 8 – 2018. Rapport Havforskningsinstituttet, 75 sider.

M-1304 (2019) *Risiko for og beredskap mot akutt forurensning – endringer og utviklingstrekk.* Faggrunnlag for revisjon av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten.

M-1303 (2019) *Særlig verdifulle og sårbare områder: Faggrunnlag for revisjon og oppdatering av forvaltningsplanene for norske havområder.*
<https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2019/april-2019/sarlig-verdifulle-og-sarbare-omrader-faggrunnlag-for-revisjon-og-oppdatering-av-forvaltningsplanene-for-norske-havomrader/>

McNutt, M. K., Camilli, R., Crone, T. J., Guthrie, G. D., Hsieh, P. A., Ryerson, T. B., ... & Shaffer, F. (2012). *Review of flow rate estimates of the Deepwater Horizon oil spill. Proceedings of the National Academy of Sciences, 109(50), 20260-20267:* <https://www.pnas.org/doi/full/10.1073/pnas.1112139108>

Meld.St.20 (2014-2015) *Oppdatering av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten med oppdatert beregning av iskanten*
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-20-2014-2015/id2408321/?q=kystverket&ch=3#KAP3-5>

Meld. St. 20 (2019–2020) *Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene — Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Norskehavet, og Nordsjøen og Skagerrak*

Merkel B et al. 2019 Earlier colony arrival but no trend in hatching timing in two congeneric seabirds (*Uria* spp.) across the North Atlantic. *Biol. Lett.* 15: 20190634: <http://dx.doi.org/10.1098/rsbl.2019.0634>

Miljødirektoratet: Stokke, Reidun (23.06.2016): Kommentarer til årsrapport 2015 for Goliat – Eni Norge AS.

MRABA (2022) *Miljørisiko- (MRA) og Oljevernberedskapsanalyse (BA) for Wisting-feltet i Barentshavet* Rapportnr.: 2021-0737, Rev. 2. Dokumentnr.: 1163341. DNV AS Oil & Gas.

NINA (2022) *Sjøfugl i Barentshavet med fokus på bestander som kan berøres av aktivitet på Wistingfeltet. Kunnskapsstatus basert på arbeidet i nøkkellokalitetene til SEAPOP* Nina rapport 2088 av Geir Systad.

NIM (2022) *Grunnloven § 112 og plan for utbygging og drift av petroleumsforekomster* Utredning fra Norsk institutt for menneskerettigheter (NIM): <https://www.nhri.no/2022/nims-utredning-til-oed-om-oppfolgningen-av-hoyesteretts-dom/>

Onarheim, Ingrid og Marius Årthun (2017) *Toward an ice-free Barents Sea:*
<https://agupubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/2017GL074304>

Pavlov, V., Aguiar, V. C. M. D., Hole, L. R., & Pongrácz, E. (2021). *A 30-Year Probability Map for Oil Spill Trajectories in the Barents Sea to Assess Potential Environmental and Socio-Economic Threats.* *Resources, 11(1), 1.*

Reiertsen, Tone Kristin; Layton-Matthews, Kate; Erikstad, Kjell E.; Hodges, Kevin I.; Ballesteros, Manuel; Anker-Nilssen, Tycho; Barrett, Robert; Benjaminsen, Sigurd; Bogdanova, M.; Christensen-Dalsgaard, Signe; Daunt, Francis; Dehnhard, Nina; Harris, Michael P.; Langset, Magdalene; Lorentsen, Svein-Håkon; Newell, Mark; Bråthen, Vegard Sandøy; Støyle-Bringsvor, I.; Systad, Geir Helge Rødli; Wanless, Sarah. 2021. Inter-population synchrony in adult survival and effects of climate and extreme weather in non-breeding areas of Atlantic puffins. *Marine Ecology Progress Series 2021 ;Volum 676. s. 219-231.*

Schulze (2007) *Offshore seismic surveys may impair hearing and cause ear damage in marine fish and mammals*
<https://naturvernforbundet.no/getfile.php/133546-1264598427/Dokumenter/Rapporter%20og%20faktaark/2008-2007/NNV-reportnr42007seismicandfishhearing.pdf>